

כ"ז סיון, תשע"א (29.06.2011)

החרוב והגרה – לפרשת בחוקותי ולל"ג בעומר**"וְכָל-עֶרְכָּךְ יִהְיֶה בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֶּרָה יִהְיֶה הַשִּׁקָּל" (ויקרא כ"ז)**

פרשתנו מתארת מצבים שבהם אדם מעוניין להתנדב למשכן ולהעריך את שווי נכסיו או אפילו את שווי גופו, ועל בסיס הערכה זו לתת תמורת "פדיון נפשו" תרומה לה'. הפרשה מפרטת ערכים שונים ומגדירה את ערכו של מטבע השקל. כידוע גם לכסף יש מחיר ושווי, מחיר השקל בתורה צמוד לערך מתכת הכסף. משקל עשרים גרה הוא כמות הכסף הטהור שצריכה להיות במטבע השקל.

מהי הגרה?

רש"י מסביר שהגרה הוא שם של מטבע – כנראה כמו המילה אגורה (המוכרת לנו מספר שמואל א'ב'), הרמב"ם מסביר שמשקל הכסף היה נמדד בשעורים. "נמצא משקל המעה, והיא הגרה, שש עשרה שעורות" (משנה תורה - שקלים, א')

ואילו ר' אברהם אבן עזרא מסביר את המילה גרה מלשון גרגיר – "ואלו הגרות – גרגרי חרוב הם" (בשמות ל', י"ג) הגרה היא הזרע של החרוב. כשאנו אוכלים חרובים אנו נתקלים בזרעים קשים למאכל, זרעי החרוב. לזרעי החרוב ישנה תכונה מופלאה. הם בדרך כלל יהיו בעלי גודל ומשקל זהה.. מכיוון שכך הוא – זרעי החרוב היוו בסיס לכיול (כיוון) המשקל ואכן התורה קובעת שמטבע השקל צריכה להיות זהה למשקלם של עשרים זרעי חרוב. הגרה הפכה למידת המשקל הקטנה ביותר וגם כיום מקורה של מידת המשקל הסטנדרטית לאבני חן, הקרט, שערכה 200 מיליגרם, מקורה בזרעי החרוב, היא קיבלה את שמה משם העץ ביוונית - קרטוניה. גם מידת הנעליים בנויה על אורך זרעי החרוב...

תנובת עץ חרוב אחד יכולה להגיע ל- 120 קילוגרם פרי. פירותיו עמידים לאורך זמן והם נחשבו השוקולד של הזמן העתיק. היה ניתן לקחתם למסעות רחוקים ולשבוע מהם בזמן שאין מה לאכול. לא לחינם הפך החרוב לעץ שפירותיו מסמלים הסתפקות במועט. ואנו שנמצאים בימי ההילולה של רבי שמעון בר יוחאי מכירים את האגדה על שהייתו במערה יחד עם בנו כשמזונם היה פירות עץ החרוב.

כשתקפה הגזרה הלכו והתחבאו במערה, התרחש נס ונברא להם חרוב ומעיין מים. היו פושטים את בגדיהם ויושבים עד צוואריהם בחול כדי שלא יבלו, ישבו שתיים עשרה שנה במערה. (שבת, ל"ג ע"ב בתרגום חופשי).

מפורסם גם הסיפור על רבי חנינא בן דוסא: **"דאמר רב יהודה אמר רב: בכל יום ויום יוצאת מהר חורב ואומרת: כל העולם כולו נזוין בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת"** (ברכות י"ז)

לחרוב קיימים זנים איכותיים כמו למשל הזן הקפריסאי ששיעור הסוכרים בו עשוי להגיע ל- 72%. פרי החרוב משמש בעיקר למאכל בהמה. כיום קולים וטוחנים את פרי החרוב, ומפיקים ממנו אבקת חרובים, שמכינים ממנה מוצרים שונים בתעשיית המזון כמו למשל שוקולד חרובים שנחשב לחטיף בריאותי. גומי המופק מפרי החרוב משמש בתעשיות שונות בהם טקסטיל, דבק, מזון, תרופות, עור וקוסמטיקה. הוא משמש למשל כתחליף לקפה

וקקאו במטבח הטבעוני. מן העץ אפשר להכין רהיטים בעלי גוון אדמדם. בקליפה ובעלים השתמשו בעבר בבורסקאות לעיבוד עורות משום שהם מכילים ריכוז גבוה של טאנין.

<http://www.daf-yomi.com/DYItemDetails.aspx?itemId=3380> קישורים: פורטל הדף היומי:

<http://www.wildflowers.co.il/hebrew/plant.asp?ID=236> על החרוב המצוי: